Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	1Co/194/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7118224719
Dátum vydania rozhodnutia:	08. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2020:7118224719.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Aleny Mikovej v spore žalobkyne P.. Z. E., H.. XX.X.XXXX, C. E., K. XX, zast. JUDr. Petrom Konvičným, advokátska kancelária, so sídlom Košice, Rázusova 1, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 23C/115/2018-271 z 8.4.2019 Okresného súdu Košice I

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 8.658,81 € s 5 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 29.9.2018 až do zaplatenia a nemajetkovú ujmu vo výške 16.000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

M e n í rozsudok vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 16.000 € od 29.9.2018 až do zaplatenia tak, že žalobu v tejto časti zamieta.

Priznáva žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd") rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 8. 658,81 € a nemajetkovú ujmu vo výške 16.000 € spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 24.658,81 € od 29.09.2018 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I). V prevyšujúcej časti nemajetkovej ujmy žalobu zamietol (II). Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť jej titulom náhrady škody sumu 8.658,81 € a titulom nemajetkovej ujmy sumu 21.750 €, spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 30.408,81 € od 29.9.2018 do zaplatenia ako aj náhradu trov konania.

3. Skutkovo žalobu odôvodnila tak, že jej ako aj jej manželovi bola spôsobená škoda orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci a to nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia sp. zn. ČVS:PPZ-69/BPK-V-2011 zo 16.1.2012, vydanom vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odbor boja proti korupcii Východ, za spáchanie zločinu skrátenia dane a poistného podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a/ k ust. § 276 ods. 1 a ods. 2 písm. c/, ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa ust. § 296 Trestného zákona. Dňa 19.1.2012 bol manžel žalobkyne vzatý do väzby, žalobkyňa do väzby vzatá nebola, pretože by bola vážnym spôsobom ohrozená osobná starostlivosť o

ich dve maloleté deti. Sťažnosť žalobkyne, resp. jej manžela o prepustenie z väzby, bola zamietnutá. Z väzby bol manžel žalobkyne prepustený po vyše štyroch mesiacoch. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR sp. zn. VII/1 Gv 127/11/1000-412 z 26.5.2015, bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené z dôvodu jeho úmrtia dňa 12.1.2015. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR z 9.5.2016, sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 bolo predmetné trestné stíhanie zastavené nielen voči žalobkyni, ale aj voči všetkým ostatným obvineným z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nie je trestným činom a nie je dôvod ani na postúpenie veci. Žalobkyňa mala za to, že v nadväznosti na výsledky vyšetrovania je nesporné, že v prípade, ak by jej manžel nezomrel, trestné stíhanie voči jeho osobe by bolo uznesením prokurátorky ÚŠP GP SR z 9.5.2016. preukázateľne zastavené spolu s ostatnými obvinenými. Majetková ujma, t. j. skutočná škoda spočíva v prípade žalobkyne v nákladoch za právne zastúpenie v trestnom konaní v sume 1.800 € a v prípade manžela žalobkyne v nákladoch na právne zastúpenie v trestnom konaní v sume 1.800 € a v ušlej mzde v sume 4.558,81 € za obdobie (17.1.2012 - 1.6.2012) kedy bol manžel žalobkyne vo väzbe. V súvislosti s preukázaním výšky ušlej mzdy vznikli žalobkyni náklady s vypracovaním znaleckého posudku v sume 500 €. Nárok manžela žalobkyne má majetkový charakter, jeho smrťou manžela predmetný nárok nezanikol, ale prešiel na žalobkyňu ako na dediča. Žalobkyňa mala za to, že náklady na právne zastúpenie boli hradené z finančných prostriedkov, ktoré patrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela. Uvedené nezákonné rozhodnutie zasiahlo nielen do súkromného, resp. osobného, rodinného a pracovného života žalobkyne, ale mali zásadný vplyv aj na život ostatných členov rodiny žalobkyne. Žalobkyňa bola obvinená nielen z toho, že od februára 2010 vyhotovovala nepravdivé faktúry bez DPH a v mene obchodnej spoločnosti uplatňovala neoprávnené oslobodenie od DPH a priznávala nepravdivé daňové povinnosti, čím sa mala dopustiť skrátenia dane, ale aj z toho, že žalobkyňa bola spolu s manželom a ostatnými spoluobvinenými členkou zločineckej skupiny, za čo jej hrozil trest odňatia slobody vo výmere nad 10 rokov. Žalobkyňa ako aj jej manžel viedli riadny život, pri výkone podnikateľskej činnosti postupovali vždy v súlade so zákonom, rokmi poctivej práce si vybudovali dobré meno nielen medzi svojimi obchodnými partnermi, ale aj medzi svojimi známymi. Bezdôvodné trestné stíhanie žalobkyne a jej manžela, ktoré bolo spojené s rozsiahlou medializáciou na celoštátnej úrovni spôsobilo, že celá rodina museli čeliť neustálym klebetám a ohováraniam. Boli okolím vnímaní ako osoby, ktoré spáchali závažnú trestnú činnosť, pričom viacerí ich známi, susedia, ako aj ľudia zo širšieho okolia sa im začali pravidelne vyhýbať a zmenili svoje dovtedajšie správanie. Viacero obchodných partnerov žalobkyne, resp. jej manžela, prestalo mať záujem o vzájomnú spoluprácu. V dôsledku trestného stíhania sa rodina žalobkyne dostala do značných finančných problémov a len s veľkými ťažkosťami bola žalobkyňa schopná zabezpečiť potreby v tom čase svojich maloletých detí. Zo strachu a straty sebavedomia prestala žalobkyňa prostredníctvom obchodnej spoločnosti East Logistics s.r.o. vykonávať podnikateľskú činnosť. Okrem ekonomických následkov mala žalobkyňa obavu tiež o zdravie svojho manžela, ktorý trestné stíhanie a väzbu niesol psychicky veľmi zle, ako aj o zdravie maloletých detí, ktoré boli nútené navštevovať klinického psychológa. V dôsledku psychických problémov sa manžel žalobkyne nielenže uzavrel sám do seba, prestal komunikovať, ale aj pracovať. S poukazom na vyššie uvedené si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému aj náhradu škody spočívajúcu v nemajetkovej ujme v sume 21.750 €. Dňa 26.3.2018 žalobkyňa zaslala žalovanej žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, ktorej žalovaná odmietla vyhovieť, nakoľko ju považovala za nedôvodnú.

4. Nebolo sporné medzi stranami, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ sp.zn. ČVS:PPZ-69/BPK-V-2011 zo 16.1.2012 bolo proti manželovi žalobkyne začaté trestné stíhanie za organizátorstvo pokračovacieho zločinu skrátenia dane a poistného podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a/ k ust. § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Trestného zákona a za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a proti žalobkyni za pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa ust. § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Trestného zákona a za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. Uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. Tp 2/2012 zo dňa 19.1.2012 bol manžel žalobkyne vzatý do väzby, ktorá začala plynúť dňa 17.1.2012 od 6.00 hod. a vykonával ju v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici. Sťažnosť žalobkyne a jej manžela proti týmto uzneseniam prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uznesením sp. zn. VII/1 Gv 127/11-121 zo 7.3.2012 ako nedôvodnú zamietla. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11 - 190 z 1.6.2012 bol manžel žalobkyne ihneď prepustený z väzby na slobodu. Z uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej

republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11/1000-412 z 26.5.2015 súd zistil, že trestné stíhanie proti manželovi žalobkyne bolo zastavené pre neprípustnosť, lebo obvinený zomrel. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 z 9.5.2016 trestné stíhanie proti žalobkyni a ostatným spoluobvineným bolo zastavené, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

5. Súd podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku vo svojom rozhodnutí skutkovo vyšiel z preukázania žalobkyňou tvrdeného skutkového deja, vrátane existencie základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia. Existenciu nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci ako prvého predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, žalobkyňa odvodzovala od uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadla sťažnosťou. Toto uznesenie považovala za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nej nemalo byť vôbec vedené; spáchanie skutkov, z ktorých bola obvinená, nebolo preukázané, preto bolo trestné stíhanie zastavené. Súd ďalej uviedol, že vzhľadom na to, že toto uznesenie nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z., zaoberal sa otázkou, či zastavenie trestného stíhania mohlo mať z hľadiska ust. § 6 cit. zákona rovnaký význam, ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Pri posudzovaní uvedenej otázky treba vziať do úvahy, že po zastavení trestného stíhania, neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, lebo z hľadiska trestného konania je to už bezpredmetné. Záporná odpoveď na položenú otázku by podľa súdu nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v citovanom zákone, pretože táto sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. Vyššie uvedený výklad predstavuje už ustálenú súdnu judikatúru a súdnu prax. Skutočnosť, že nedošlo, resp. objektívne nemohlo dôjsť k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania.

6. Druhým predpokladom pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia je existencia škody. Náhrada skutočnej škody, ktorú žalobkyňa uplatnila v konaní, pozostáva z nákladov na obhajobu v trestnom konaní, v ktorom zaplatila obhajcovi za svoju obhajobu v uvedenej trestnej veci sumu 1.800 € a sumu 1.800 € za obhajobu manžela a zo sumy 4.558,81 € ako ušlej mzdy manžela žalobkyne, ktorú by ako zamestnanec zarobil v spoločnosti E. &. Z. K..Q..X.. za obdobie od 17.1.2012 do 1.6.2012, ktorý nárok preukázala znaleckým posudkom č. 47/2017 vyhotoveným znalcom P.. Z. F. a súd ho posúdil v zmysle ust. § 209 ods. 2 CSP. Súčasťou znaleckého posudku je objednávka advokáta žalobkyne JUDr. A. C. a žalobkyňa v konaní predložila príjmový doklad, ktorým advokátovi zaplatila sumu 500 € ako zálohu za vypracovanie znaleckého posudku, teda v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku vznikli žalobkyni náklady v sume 500 €. Súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 194/2010 z dňa 30.3.2011, podľa ktorého náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§ 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) a konštatoval, že náklady za právne zastúpenie tak žalobkyne ako aj jej manžela boli hradené z finančných prostriedkov, ktoré patrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela, že žalobkyňa listinnými dôkazmi (viď bod 16, 21, 22 odôvodnenia jeho rozsudku) preukázala ňou uplatňovanú výšku skutočnej škody vzniknutej v trestnom konaní právnym zastúpením jej a jej manžela a mal žalobu v tejto časti za dôvodnú. V súvislosti so žalovanou uplatnenou námietkou premlčania v časti nároku majetkovej ujmy v rozsahu sumy 1.800 € (trovy právneho zastúpenia manžela žalobkyne) a sumy 4.558,81 € (ušlá mzda manžela žalobkyne), kedy žalovaná počítala začiatok plynutia premlčacej lehoty odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené voči manželovi žalobkyne, t. j. odo dňa 6.6.2015, súd uviedol, že má zo to, že začiatok plynutia lehoty je momentom, kedy sa poškodený dozvie o škode, kedy má vedomosť o protiprávnom konaní a zároveň o tom, že vznikla škoda a v akej výške. Konštatoval, že až právoplatným rozhodnutím prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 9.5.2016 bolo určené, že skutok nie je trestným činom, čiže rozhodnutie o začatí trestného

stíhania je nezákonným rozhodnutím a došlo ku škode, za ktorú zodpovedá štát. O výške škody, ktorá sa týka ušlej mzdy sa žalobkyňa dozvedala až vyhotovením znaleckého posudku č. 47/2017 zo dňa 6.11.2017. Poukázal na trojročnú premlčaciu lehotu a na to, že žaloba žalobkyne bola na súd doručená dňa 27.12.2018, a mal za nesporné, že v uvedenej časti nárok žalobkyne nie je premlčaný.

7. Skutkovým východiskom úvah o výške nemajetkovej ujmy, bol podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku záver prvoinštančného súdu o preukázaní nepriaznivého dopadu trestného stíhania na osobnostné práva žalobkyne, na ochranu jej súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Súd prvej inštancie vyhodnotiac vykonané dokazovanie (svedecké výpovede) uzavrel, že žalobkyňa požívala vážnosť, bola spoločensky obľúbená, považovali ju za dobrého, poctivého, čestného človeka, ktorého si všetci vážili a rešpektovali. Po prepuknutí predmetnej kauzy a vznesení obvinenia sa ich (spolu s manželom) ľudia začali strániť, známi a priatelia sa s ňou (s nimi) prestali stýkať, museli čeliť neustálym klebetám a ohováraniam, narušili sa rodinné väzby. Žalobkyňa spolu s manželom podnikali v oblasti zahraničného obchodu, rokmi poctivej práce si vybudovali dobré meno, pri výkone podnikateľskej činnosti postupovali v súlade so zákonom. V dôsledku kauzy viacero obchodných partnerov prestalo mať záujem o vzájomnú spoluprácu, čo viedlo k značným finančným problémom. Zo strachu a straty sebavedomia žalobkyňa prestala vykonávať podnikateľskú činnosť, prežívala stavy poníženia, úzkosti, beznádeje, pocit ohrozenia, že v dôsledku bezdôvodného trestného stíhania môže byť odsúdená a môže byť ohrozená jej osobná starostlivosť o ich maloleté deti. Jej meno ostalo poškvrnené, mnoho ľudí má o nej dodnes pochybnosti.

8. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 2, § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, 2, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č.87/1995 v znení od 1.2.2013. Vyšiel z úvah, že zastavenie trestného stíhania, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre jeho nezákonnosť (v podrobnostiach viď bod 37 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, resp. bod 5 tohto odôvodnenia). Na podklade tejto úvahy súd vyvodil existenciu zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobkyni vynaložením nákladov obhajoby seba a jej manžela v celkovej sume 3.600 € a ušlú mzdu jej manžela za dobu väzby v sume 4.558,81 €, ktoré mal za preukázané listinnými dôkazmi a tiež za nemajetkovú ujmu, priznanú výšku ktorej (16.000 €) súd prvej inštancie odôvodnil poukazom na to, že trestné stíhanie, najmä ak je osoba obvinená zo závažného trestného činu, predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ust. § 11 OZ. Poukázal na judikatúru súdov, ktorá vyslovila názor, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dôsledky pre osobný život a životný osud fyzickej osoby. Na tohto je okamihom oslobodenia spod obžaloby síce potrebné pozerať ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie tak zasahuje do súkromného života jednotlivca, jeho cti a dobrej povesti a je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Súd vyslovil názor, že všetky následky (viď bod 7 odôvodnenia) predstavujúce nemajetkovú ujmu, boli v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Konštatoval, že povaha zásahu vylučuje, aby sa odškodnenie jeho dopadov zaobišlo bez peňažného zadosťučinenia, ktorého zmyslom je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy a aspoň takýmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Súd hodnotiac, v akom rozsahu bola znížená česť, dôstojnosť, postavenie žalobkyne v súvislosti s trestným stíhaním, dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala existenciu následkov takej intenzity, ktorá by zakladala jej právo na priznanie peňažnej náhrady v ňou uplatnenej sume 21.750 €. Súd odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. z. 6M Cdo 15/2012 z 30.9.2013 a argumentoval, že pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy treba vziať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania. Poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.

zn. 3Cdo 19/2018 z 24.7.2018, ktorý riešiac otázku, či sa ust. § 17 ods. 4 z.č. 514/2003 Z.z. v znení z.č. 412/2002 Z.z. účinnom od 1.1.2013, môže alebo nie vzťahovať aj na právne vzťahy založené pred 1.1.2013, dospel k záveru o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry Ústavného súdu a ESĽP a určiť maximálnu hranicu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2002 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, čo je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP. Na základe uvedených skutočností súd dospel k záveru, že primeraná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyne je suma 16.000 € a v prevyšujúcej sume žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. Súd žalobkyni priznal aj úrok z omeškania na základe úvahy, že žalovaná sa ocitla v omeškaní s náhradou škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím márnym uplynutím lehoty šiestich mesiacov odo dňa, kedy ako poškodená nárok riadne uplatnila u ústredného orgánu; až odo dňa nasledujúceho po uplynutí tejto lehoty žalovanej (štátu) vzniká povinnosť poškodenej zaplatiť tiež úrok z omeškania. Žalobkyňa si uplatnila žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 28.3.2018 na Ministerstve spravodlivosti SR, 6-mesačná lehota na plnenie uplynula 28.9.2018, preto sa žalovaná dostala do omeškania prvýkrát od dátumu 29.9.2018, od ktorého dátumu jej súd priznal úrok z omeškania.

10. K náhrade trov konania súd uviedol, že na prejednávaný prípad aplikoval článok 4 základných zásad CSP, ktorý obsahuje analógiu legis a analógiu iuris, ktorá umožňuje sudcovi použiť ustanovenia svojím obsahom a účelom natoľko podobné, že je podľa neho žiaduce posúdiť aj právne veci, ktoré do hypotézy právnej normy výslovne poňaté neboli. Stanovenie výšky primeraného zadosťučinenia je voľnou úvahou súdu berúc do úvahy, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, skutočnosti významné pre jej určenie. V prejednávanom prípade žalobkyňu nemožno vnímať ako procesne neúspešnú v spore; žalobkyni bola priznaná nemajetková ujma, aj keď v nižšej výške ako si uplatňovala. Žalobkyňa nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Primárnym faktom je fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Súd v tomto prípade priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy, t.j. 100 % zo sumy 24.658,81 €, čo možno zdôvodniť cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku (§ 255 ods. 1 CSP).

11. Rozsudok, okrem výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby, napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vytkla súdu, že vo svojom rozsudku operuje len s pojmom nezákonné rozhodnutie, pričom nie je zrejmé, či má na mysli uznesenie o vznesení obvinenia, ktorým bolo vznesené obvinenie žalobkyni alebo aj voči manželovi žalobkyne. Žalovaná tvrdila, že rozsudok je preto nejasný. Poukázala na viaceré rozhodnutia, napr. rozsudok ESĽP vo veci Lavrechov proti Českej republike zo dňa 20.6.2013, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 548/2012-13 zo dňa 7.11.2012, nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 165/2012 a dôvodila, že nie je možné automaticky každé uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nevyústilo v právoplatný odsudzujúci rozsudok, pokladať za nezákonné rozhodnutie. Trestné stíhanie manžela žalobkyne bolo právoplatne ukončené dňa 5.6.2015 uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR, nakoľko manžel žalobkyne dňa 12.1.2015 zomrel. Trestné stíhanie nebolo zastavené z dôvodu, že by sa preukázalo, že voči nemu trestné stíhanie ani nemalo byť začaté, že skutok nespáchal alebo, že tento nie je trestným činom. Žalovaná zastávala názor, že v uvedenom prípade nie je možné uznesenie o vznesení obvinenia pokladať za nezákonné rozhodnutie, keďže trestné stíhanie bolo zastavené pre úmrtie. Odvolateľka dôvodila, že právo na náhradu škody titulom rozhodnutia o väzbe nemá ten, kto si väzbu zavinil sám, a to aj v prípade zastavenie trestného stíhanie voči nemu. Súd prvej inštancie neskúmal zavinenie si väzby manželom žalobkyne, nebral do úvahy skutočnosť, že žalobkyňa sa náhrady škody domáhala aj titulom rozhodnutia o väzbe, pričom uplatnené nároky posudzoval výlučne z hľadiska titulu nezákonného rozhodnutia. K nároku na náhradu trov právneho zastúpenia manžela žalobkyne vo výške 1.800 € ako aj k náhrade jeho ušlej mzdy vo výške 4.558,81 €, žalovaná uviedla, že tieto si žalobkyňa uplatnila

po uplynutí 3 ročnej premlčacej doby, nakoľko trestné stíhanie manžela žalobkyne bolo právoplatne zastavené dňa 5.6.2015, a ak by sa vzalo do úvahy spočívanie premlčacej lehoty počas predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, premlčaným sa stal dňom 5.12.2018. Žalobný návrh bol podaný až 19.12.2018. Tvrdila, že súd prvej inštancie pochybil, keď plynutie 3 ročnej premlčacej doby počítal od právoplatného zastavenia trestného stíhania žalobkyne, t.j. odo dňa 9.5.2016. Za relevantný dátum pre začiatok plynutia premlčacej doby označila odvolateľka 5.6.2015, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie o zastavení trestného stíhania manžela žalobkyne. Namietala aj rozsah, v akom sa žalobkyňa domáhala náhrady škody od žalovanej, pričom odkázala na dedičské rozhodnutie po poručiteľovi t.j. manželovi žalobkyne, z ktorého vyplýva, že dedičstvo nadobúdajú Ing. Z. E. a maloleté deti Z. E. B. Z. E., každý v 1/3. Žalobkyňa sa preto nemôže domáhať náhrady skutočnej škody v takom rozsahu, v akom sa ho domáha, pretože náhradu škody si neuplatňujú maloleté deti po poručiteľovi. Súd pochybil, keď sa obmedzil iba na konštatovanie, že náklady za právne zastúpenie manžela žalobkyne boli hradené z financií patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a nevyhodnotil, či aj náhrada straty zárobku má spadať do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Zo znaleckého posudku Ing. F. vyplynulo, že ušlá mzda žalobcu za obdobie väzby je 4.558,81 € brutto, čo by podľa žalovanej znamenalo, že táto suma by mu nebola vyplatená. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobkyni vznikla skutočná škoda 500 € v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku, avšak žalovaná tvrdila, že medzi nárokom na náhradu skutočnej škody vo výške 500 € a nezákonným rozhodnutím absentuje príčinná súvislosť, keďže rozhodnutie o väzbe nebolo bezprostredne a priamou príčinou vzniku škody spočívajúcej v odmene znalcom vyjadrujúcemu sa k výške ušlého zárobku manžela žalobkyne. Žalovaná mala za to, že nebola preukázaná opodstatnenosť trov právneho zastúpenia v uvedenej výške, pretože doklad o úhrade trov právneho zastúpenia nepostačuje. Z rozpisu úkonov právnej služby, ktoré žalobkyňa predložila vyplynulo, že tieto sa týkajú najmä úkonov právnej služby uskutočnených vo vzťahu k manželovi žalobkyne. Tieto úkony mala žalovaná za nejasné a neurčité, a tvrdila, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno keďže ich riadne nepreukázala a nešpecifikovala. Súdom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy stanovenú na sumu 16.000 € považovala žalovaná za neprimerane vysokú. V tejto súvislosti poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/15/2012, podľa ktorého nie je možné osobám domáhajúcim sa náhrady nemajetkovej ujmy priznávať vyššie alebo porovnateľné sumy ako v prípadoch, ak bola trestným činom spôsobená smrť alebo ujma na zdraví. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 251/2006 Z. z. je možné ujmu na živote odškodniť maximálnou sumou vo výške 16.360 € (päťdesiatnásobok minimálnej mzdy za rok 2012 t.j. 327,20 € x 50). Súd priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy pociťovanej v súkromnom živote len o 360 € nižšiu ako by bolo možné v maximálnej výške odškodniť ujmy na živote. Žalovaná tvrdila, že súd prvej inštancie neozrejmil, na základe akých úvah dospel k tomuto záveru. Ani výpovede svedkov nepreukázali vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobkyne, ktorý by bolo potrebné saturovať priznaním sumy 16.000 €. Pokiaľ súd prihliadol na tvrdenia žalobkyne, že trestné stíhanie bolo medializované, čo ju aj jej rodinu výrazne poškodilo, žalovaná k tomuto namietala, že vo vzťahu k takejto ujme nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom a nemôže niesť zodpovednosť za konanie tretích osôb t.j. médií. Súd prvej inštancie zaviazal žalovanú na úhradu úroku z omeškania v súvislosti s úhradou náhrady nemajetkovej ujmy už odo dňa 29.9.2018. t.j. odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na uspokojenie nároku v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, pričom žalovaná môže dostať do omeškania s úhradou nemajetkovej ujmy až nesplnením povinnosti po uplynutí patričnej lehoty. Súd nesprávne rozhodol o náhrade trov konania, lebo úspech žalobkyne v konaní nebol 100 % ale jej čistý úspech bol len 62,18 % a teda jej nemohol priznať náhradu trov konania v plnej miere. Pre vyššie uvedené dôvody žalovaná žiadala aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu v napadnutej časti zamietol a v prípade určenia náhrady akejkoľvek sumy, určil lehotu na plnenie 30 dní.

12. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, rozsudok je riadne odôvodnený, súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalovanej, ktoré by mohli byť podstatné pre rozhodnutie vo veci samej a žiadala aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania. K námietke žalovanej o nejasnosti rozsudku, lebo z neho údajne nie je jasné, ktoré nezákonné rozhodnutie bolo podkladom pre priznanie náhrady škody, žalobkyňa poukázala na bod 33 odôvodnenia rozsudku, z ktorého vyplýva, že pre súd bolo pre posúdenie nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy primárne rozhodujúce nezákonné uznesenie vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ zo dňa 16.1.2012 sp. zn. ČVS: PPZ-69/BPK-V-2011. Uviedla, že aj keď podľa jej názoru v prípade nemajetkovej ujmy malo na jej vznik vplyv nielen rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, ktoré sa týkalo

priamo jej, aj nezákonné rozhodnutie o väzbe jej manžela, pretože aj toto malo na ňu negatívny dopad, súd tento jej názor vyhodnotil inak. K námietke žalovanej, že trestné stíhanie voči jej manželovi bolo zastavené z dôvodu, že tento zomrel, zdôraznila, že v prípade, ak by jej manžel nezomrel, bolo by proti nemu trestné stíhanie zastavené, tak ako aj v prípade ostatných obvinených, pretože z uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 zo dňa 9.5.2016 vyplýva, že žiadne z konaní, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, resp. vznesené obvinenie, nemá charakter trestnej činnosti (vrátane manžela žalobkyne), teda žiaden skutok, pre spáchanie ktorého bolo začaté trestné stíhanie, resp. vznesené obvinenie ktorejkoľvek osobe, nie je trestným činom. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, ak by sa žalovaná mohla zbaviť zodpovednosti za škodu len preto, že manžel žalobkyne v priebehu trestného konania zomrel (a to v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu zapríčineného okrem iného aj trestným stíhaním a väzbou) a nebolo tak možné voči nemu zastaviť trestné stíhanie z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, ale len formálne z dôvodu jeho úmrtia. K námietke žalovanej, že súd neskúmal, či si manžel žalobkyne nespôsobil väzbu svojím zavinením, žalobkyňa argumentovala, že to vyplynulo práve z obsahu uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 zo dňa 9.5.2016, podľa ktorého nikto z obvinených (vrátane manžela žalobkyne) sa žiadneho trestnoprávneho konania nedopustil, t.j. žiadne konania, ktoré tieto osoby realizovali neboli trestnými činmi, z čoho plynie, že ani manžel žalobkyne sa nedopustil žiadneho konania, ktorým by akokoľvek zavinil to, že bol vzatý do väzby. Žalobkyňa zastávala názor, že na tvrdenia žalovanej o údajnom premlčaní nároku na majetkovú ujmu v sume 1.800 €, pozostávajúcej z trov zastupovania manžela žalobkyne a sumy 4.551,81 €, pozostávajúcej z ušlej mzdy, by súd nemal prihliadať, nakoľko žalovaná v priebehu konania na súde prvej inštancie nijakým spôsobom nespochybnila tvrdenia žalobkyne týkajúce sa počítania premlčacej doby. Zdôraznila, že nie je možné začiatok premlčacej lehoty počítať odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené z dôvodu jeho úmrtia, lebo v tom čase ešte prokurátor nekonštatoval, že skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, nie je trestným činom, teda nebolo možné konštatovať, že rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ako aj rozhodnutie o vzatí do väzby, sú nezákonné, a tým nielen určiť, že vznikla škoda (a v akej výške) ale ani ustáliť, že za túto škodu zodpovedá štát. vyslovila až v odvolacom konaní. Objektívne si preto žalobkyňa dňom 6.6.2015 nemohla uplatniť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a preto nemohla začať plynúť ani premlčacia lehota na uplatnenie tohto nároku. Žalobkyňa poukázala za rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23.9.2009 sp. zn. 25 Cdo 1589/2002, z ktorého vyplýva, že poškodený sa dozvie o škode momentom, kedy má vedomosť o protiprávnom konaní a o tom, že vznikla škoda a v akej je výške, čo sa stalo v predmetnom prípade až právoplatným rozhodnutím prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 zo dňa 9.5.2016. Premlčacia doba začala plynúť nasledujúcim dňom po tom, ako sa žalobkyňa dozvedela o výške majetkovej ujmy (v prípade ušlej mzdy to bolo doručením znaleckého posudku zo 6.11.2017). Žalobkyňa argumentovala, že domáhala náhrady majetkovej ujmy v sume 1.800 €, pozostávajúcej z trov zastupovania jej manžela žalobkyne nielen ako dedič, ale aj z toho dôvodu, že trovy právneho zastupovania boli zaplatené z jej finančných prostriedkov, ktoré boli v bezpodielovom vlastníctve manželov, dokonca ich platila priamo ona, lebo jej manžel vo väzbe a príjem z ušlej mzdy mal byť vzhľadom na bezpodielové spoluvlastníctvo aj jej príjmom. Nárok na mzdu sa vždy uvádza vo forme hrubej mzdy a ako vyplýva aj zo súdnej praxe, súd prvej inštancie postupoval správne keď žalobkyni priznal nárok na náhradu straty zárobku vo forme hrubej mzdy. Nárok uplatňovaný žalobkyňou za uhradenie znaleckého dokazovania v sume 500 € je preukázateľne daný a opodstatnený, nakoľko práve tento vyčíslil výšku ušlej mzdy manžela žalobkyne. Je na úvahe súdu, z akého právneho titulu prizná túto sumu žalobkyni. Žalobkyňa uviedla, že riadne predložila vyčíslenie trov právneho zastupovania v súvislosti so zastupovaním jej manžela, vo vyčíslení boli uvedené len úkony, ktoré podľa pripojeného spisu Tp 2/2012 boli riadne a účelne vykonané. Poukázala na to, že sa domáha náhrady škody spočívajúcej v nákladoch na trovy právneho zastúpenia len vo výške 3.600 € pričom len čiastočné vyčíslenie trov právneho zastúpenia je vo výške 5.738,41 €. Poukázala na to, že žalovaná doteraz žiadnym spôsobom nepoprela zoznam čiastočných úkonov právnej služby, ktoré boli s trestným konaním v prospech žalobkyne a jej manžela realizované a zo strany žalobkyne predložené v súdnom konaní, preto odvolací súd by nemal na túto námietku prihliadať a zoznam úkonov právnej služby vyčíslený žalobkyňou by sa v konaní mal považovať za nesporný. K námietke žalovanej o výške súdom priznanej nemajetkovej ujmy žalobkyňa uviedla, že úvahy súdu neboli svojvoľné ale vychádzali z preukázateľných následkov nezákonného rozhodnutia. Nezákonné rozhodnutie závažným spôsobom zasiahlo nielen do súkromného, resp. osobného, rodinného, pracovného života žalobkyne, ale malo vplyv aj na život ostatných členov rodiny žalobkyne, čo v konečnom dôsledku ovplyvnilo aj

samotnú žalobkyňu. Žalobkyňa prežívala stavy poníženia, lebo okolie ju považovalo za osobu páchajúcu závažnú trestnú činnosť, stavy úzkosti, beznádeje, nakoľko vzniknutú situáciu (trestné stíhanie, väzba jej manžela, klebety, ohováranie, poškodzovanie dobrého mena, povesti, zhoršenie jej zdravotného stavu ako aj jej manžela, negatívny vplyv na maloleté deti) nemohla nijakým spôsobom ovplyvniť, resp. akokoľvek vyriešiť ale aj pocit ohrozenia spočívajúci, nielen v ekonomickej oblasti ale aj v tom, že v dôsledku bezdôvodného trestného stíhania môže byť odsúdená, čím by bola ohrozená starostlivosť o maloleté deti. V dôsledku trestného stíhania sa rodina dostala do značných finančných ťažkostí a žalobkyňa len s veľkými ťažkosťami bola schopná zabezpečiť potreby svojich maloletých detí, bola nútená nielen predať rodinný dom, ale aj požičiavať si peniaze., žila v neustálom strachu a obave o svoju rodinu. Žalobkyňa zdôraznila, že jedným z najzásadnejších negatívnych následkov zapríčinených nezákonným trestným konaním bola v konečnom dôsledku aj smrť jej manžela, ktorá výrazným spôsobom negatívne ovplyvnila súkromný a rodinný život žalobkyne a jej rodiny. Následky nezákonného rozhodnutia pretrvávajú až do súčasnosti, a preto by horná hranica nemajetkovej ujmy nemala byť určená s ohľadom na rok 2012, kedy sa trestné stíhanie začalo viesť. Žalobkyňa zastávala názor, že pri určovaní hranice maximálnej výšky nemajetkovej ujmy je rozhodujúca výška minimálnej mzdy ku dňu rozhodovania na súde t.j. 520 € a súd prvej inštancie teda mohol rozhodnúť o priznaní nemajetkovej ujmy až do výšky 26.000 € (520 € x 50). K námietke žalovanej o absencii pasívnej vecnej legitimácie vo vzťahu k medializácii trestného stíhania, žalobkyňa tvrdila, že to boli orgány činné v trestnom konaní, ktoré poskytovali médiám a verejnosti informácie, čo spôsobilo zmenu správania sa okolia k žalobkyni a jej manželovi, v súkromnom i pracovnom živote. Následky trestného stíhania a väzby manžela žalobkyne priamo ovplyvňovali celú rodinu, a to nielen manžela žalobkyne (depresie, zhoršený zdravotný stav, smrť), maloleté deti (ktoré v dôsledku trestného stíhania oboch rodičov museli navštevovať psychológa), ale aj samotnú žalobkyňu. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v žalobnom návrhu, ako aj z obsahu výsluchov žalobkyne, resp. svedkov je nesporne zrejmé, že väzba manžela žalobkyne a trestné stíhanie zasiahli do osobného života žalobkyne a jej práva na súkromie celkom zásadným a nezvrátiteľným spôsobom. K námietke žalovanej týkajúcej sa momentu, od kedy žalobkyni mohol vzniknúť nárok na úroky z omeškania, žalobkyňa opätovne poukazuje na dikciu ust. § 16 ods. 4 zákona o zodpovednosti štátu za škodu, teda že lehota omeškania začína plynúť vo všeobecnosti odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď jej priznal úrok z omeškania od 29.9.2018. V prípade rozhodnutí, na ktoré v tejto súvislosti odkázala žalovaná vo svojom odvolaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.06.1998, sp. zn. 1Co/15/97 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.03.2012, sp. zn. 6Cdo/185/2011) žalobkyňa uviedla, že tieto rozhodnutia sú pre posudzovanie nároku žalobkyne na plynutie lehoty úroku z omeškania irelevantné, nakoľko v oboch prípadoch bol nárok na náhradu škody uplatňovaný podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pričom predmetný právny predpis neobsahoval možnosť priznať úrok z omeškania už uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku tak, ako je tomu v súčasnosti v zmysle platnej právnej úpravy (ust. § 16 ods. 4 zákona o zodpovednosti štátu za škodu). Nestotožnila sa s odvolacou argumentáciou žalovanej pokiaľ ide o súdom priznanú náhradu trov konania, a mala za to, že o náhrade trov rozhodol správne, lebo v prejednávanej veci ju ako žalobkyňu treba považovať za plne procesne úspešnú, keďže mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 až § 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 až § 358 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné.

14. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, že žalovaná je zodpovedná za škodu a nemajetkovú ujmu, ktorá bola žalobkyni spôsobená nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ sp.zn. ČVS: PPZ-69/BPK-V-2011 zo dňa 16.1.2012, o ktorom bolo následne rozhodnuté až dňa 9.5.2016 uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 (právoplatným 20.5.2016)

tak, že trestné stíhanie sa zastavuje, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

15. Podľa konštantnej judikatúry súdov, pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle cit. ustanovenia § 6 ods. 1 prvá veta uvedeného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ cit. ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je umiestnené vo štvrtej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zmene) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4M Cdo 15/2009).

16. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená. Nárok na náhradu škody spôsobený začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, prípadne zastavením trestného stíhania, je treba hľadať nielen v ustanovení čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu, ktorý musí niesť zodpovednosť za nezákonné konanie svojich orgánov, či za konanie, ktorým štátne orgány alebo orgány verejnej moci priamo zasahujú do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je isto povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, pokiaľ sa neskôr ukáže nielen ako nezákonný, ale tiež v prípade, keď je trestné konanie samo zastavené, alebo ak bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený.

17. Je pravdou, že nie každé uznesenie o vznesení obvinenia možno považovať automaticky za nezákonné potom, čo nedošlo k odsúdeniu obvineného, ale v takom prípade je potrebné prihliadnuť na okolnosti, pre ktoré nedošlo k odsúdeniu obvineného. Zastavenie trestného stíhania nemá rovnaký význam ako zrušenie, či zmena uznesenia pre nezákonnosť, a preto nevzniká ani právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia za predpokladu, ak si obvinený vznesenie obvinenia zavinil sám alebo bol spod obžaloby oslobodený, alebo proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené

iba preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný. O takýto prípad sa však v prejednávanej veci nejedná, nakoľko trestné stíhanie proti žalobkyni bolo zastavené, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

18. Vychádzajúc zo znenia a z obsahu uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 z 9.5.2016, právoplatného 20.5.2016, s vysokou pravdepodobnosťou, hraničiacou s istotou, možno dospieť k záveru, že v prípade, ak by manžel žalobkyne pred dátumom tohto uznesenia nezomrel, trestné stíhanie by aj proti nemu bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo proti nemu vznesené obvinenie, nie je trestným činom (z tohto dôvodu bolo trestné stíhanie aj proti ostatným osobám, proti ktorým bolo spolu so žalobkyňou a jej manželom vznesené obvinenie, zastavené). Manžel žalobkyne však žiaľ zomrel skôr dňa 12.1.2015, preto trestné stíhanie proti nemu bolo zastavené pre neprípustnosť uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11/1000-412 z 26.5.2015, právoplatným 5.6.2015. Zastavenie trestného stíhania pre jeho neprípustnosť z dôvodu smrti osoby, však podľa názoru odvolacieho súdu, nemôže viesť k tomu, že žalovaná neponesie zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie v prípade, ak je zrejmé, že aj proti osobe, ktorá síce skôr zomrela, čo viedlo k zastaveniu trestného stíhania, by bolo trestné stíhanie neskôr zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bola stíhaná nie je trestným činom. Opačný výklad by viedol k extrémnej nespravodlivosti a nenaplneniu účelu zákona č. 514/2003 Z.z. (viď body 15, 16 odôvodnenia). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je totiž neskorší výsledok trestného konania. Tento záver, prijatý v čase platnosti zákona č. 58/1969Zb., je použiteľný aj v súčasnosti pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23.2.1990 sp. zn. 1Cz 6/1990, publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 35/1991, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z28.6.1993 sp. zn. 1Cdo 53/93, publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 70/1994 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 183/2009 z 30.11.2009).

19. Zákon č. 514/3003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Súčasťou práva na náhradu škody je aj náhrada trov trestného konania, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia, včítane náhrady trov právneho zastúpenia (§ 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z.), tak ako to uplatnila žalobkyňa v tomto konaní za trovy obhajoby po nezákonnom uznesení o vznesení obvinenia (1.800 €) a za trovy obhajoby po nezákonnom obvinení a vzatí do väzby jej manžela (1.800 €). Pokiaľ ide o náhradu nákladov za obhajobu jej manžela žalobkyňa uplatnila sumu 1.800 € účtovanú podľa faktúry č. 2012/1002 a zaplatenú podľa príjmového pokladničného dňa 23.1.2012 na účet advokátskej kancelária Č., Y., N. &. S. (aj keď podľa vyúčtovania úkonov právnej služby v konaní Tp 2/12 a čiastočného zoznamu právnych úkonov realizovaných v priebehu trestného konania - č.l. 204 spisu, tieto boli vyčíslené na sumu 5.738,41 €) a za náklady vynaložené na svoju obhajobu požadovala tiež sumu 1.800 €, ktorá jej bola vyúčtovaná faktúrou č. 2012/1003 dňa 23.1.2012 a zaplatená podľa príjmového pokladničného dokladu tiež 23.1.2013 tej istej advokátskej kancelárii. Účelom zastupovania v oboch prípadoch bola trestná vec vedená na PPZ, Úrad boja proti korupcii, Odbor boja proti korupcii - Východ, Košice, sp. zn. PPZ-69/BPK-V-2011 za úkony v zmysle plnomocenstva zo 17.1.2012 druh úkonu podľa § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. V trestnom konaní obvinený znáša vlastné trovy a výdavky spojené so zvolením obhajcu, vrátane odmeny dohodnutej medzi ním a advokátom (§ 553 ods. 1 Trestného poriadku). V súvislosti s náhradou trov konania ide o zásadu, že sa priznáva len náhrada trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. z čoho vyplýva, že sa uhradzujú len účelne, či dôvodne vynaložené náklady v konaní, teda nie všetky náklady, ktoré účastník v konaní vynaložil. V súvislosti s odmenou za zastupovanie advokátom platí, že aj v prípade, ak sa klient s advokátom dohodne na zmluvnej odmene, pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o tarifnej odmene. V tomto konaní pri uplatňovaní nákladov na nutnú obhajobu v trestnom konaní žalobkyne a jej manžela nebolo zistené, aby si uplatňovali neprimerané náklady nad rozsah stanovený vyhláškou o tarifnej odmene. Od momentu právoplatného skončenia trestného konania bez uznania viny spĺňali žalobkyňa a jej manžel v časti náhrady nákladov vynaložených na obhajobu v trestnom konaní všetky podmienky na priznanie náhrady škody v tejto časti. Takýto názor vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS/25/2011 z 24.3.2011. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom

súdu prvej inštancie, že náklady na obhajobu boli advokátovi vyplatené žalobkyňou z peňazí tvoriacich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, preto niet žiadneho dôvodu, aby sa výlučne ona nedomáhala vrátenia týchto prostriedkov (ktoré by nemusela vynaložiť nebyť nezákonného rozhodnutia) do svojho teraz už len výlučného vlastníctva, pretože jej manžel zomrel a ich bezpodielové spoluvlastníctvo z tohto dôvodu zaniklo. Mzda, ktorá by manželovi žalobkyne patrila a ušla mu len z dôvodu, že bol vo väzbe, na základe nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, by bola tiež v čase jej vyplatenia predmetom BSM. Výživu spoločných maloletých detí aj za manžela a v rozsahu, v akom by sa na nej podieľal aj on, zabezpečovala výlučne žalobkyňa, minimálne kým bol manžel vo väzbe, z ktorého dôvodu bola aj ona, resp. ich spoločné BSM ukrátené o finančnú čiastku, ktorá by tvorila jeho mzdu. Niet dôvodu, aby si výlučne žalobkyňa nemohla uplatniť vyplatenie tejto sumy, o ktorú bola výlučne ona ukrátená počas trvania manželstva a ktorá akoby sa „vrátila do BSM“, síce už neexistujúceho pre smrť manžela. Správne priznal súd túto sumu „brutto“, pretože ide o nárok, ktorý sa počítal ako nárok na ušlú mzdu a táto je vždy určená ako hrubá mzda. Na margo odvolací súd podotýka, že napr. aj pri výpočte náhrady mzdy v pracovných sporoch sa vždy počíta mzda v „hrubom“.

20. V zmysle § 209 ods. 1 CSP súkromný znalecký posudok je znalecký posudok predložený stranou bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd. Žalobkyňa si v záujme náležitého zdôvodnenia výšky požadovanej ušlej mzdy jej manžela za čas väzby, dala vyhotoviť súkromný znalecký posudok, za vyhotovenie ktorého znalec z odboru ekonómia a manažment, účtovníctvo a daňovníctvo Ing. Z. F. vyúčtoval faktúrou 47/2017 dňa 6.11.2017 sumu 500 € zadávateľovi JUDr. A. C., advokátovi. Podľa príjmového pokladničného dokladu z 15.11.2017 vystaveného JUDr. A. C., mu žalobkyňa zaplatila sumu 500 € ako zálohu na znalecké dokazovanie.

21. Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (§ 251 CSP). Výdavok, ktorý vynaložila žalobkyňa na súkromný znalecký posudok, bez ktorého by nebolo možné vyčísliť ušlú mzdu požadovanú v konaní, považuje odvolací súd za výdavok odôvodnený a účelne vynaložený (pokiaľ by súkromný znalecký posudok žalobkyňou predložený nebol, bolo by potrebné v súdnom konaní nariadiť znalecké dokazovanie na určenie výšky ušlej mzdy). Odvolací súd má tiež za preukázané, že náklady za vyhotovenie súkromného znaleckého zaplatila žalobkyňa (viď č.l. 190 spisu).

22. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovanou, odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom ako aj s dôvodmi súdu prvej inštancie, že uplatnený nárok na náhradu škody nie je premlčaný (viď bod 45 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Premlčacia lehota nemohla začať plynúť skôr, než právoplatnosťou rozhodnutia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 z 9.5.2016, právoplatného 20.5.2016, v ktorom bolo konštatované, že skutok, pre ktorý sa viedlo trestné konanie (pôvodne aj proti manželovi žalobkyne), nie je trestným činom. Až po tomto rozhodnutí možno rozhodnutie o vznesení obvinenia považovať za nezákonné rozhodnutie a konštatovať zodpovednosť štátu za škodu vzniknutú na jeho základe.

23. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

24. Samotné trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do súkromného a osobného života jednotlivca, príp. do jeho osobnej slobody a vyvoláva i ďalšie negatívne dôsledky v jeho súčasnom ale aj budúcom živote, výrazne zasahuje do jeho cti, dobrej povesti, a to tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nedôvodné, a preto je spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať okrem vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Náhrada škody podľa cit. zákona by preto mala predstavovať „spravodlivé zadosťučinenie“ a zahŕňať aj náhradu preukázateľnej (a tiež preukázanej) nemajetkovej ujmy spôsobenej poškodením dobrej povesti, morálnym utrpením príp. aj formou peňažnej satisfakcie v tých prípadoch, ak nemajetkovú ujmu nie je možné uspokojiť inak (§ 17 ods. 2 cit. zákona).

25. „Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, pravda za predpokladu, že sa sudca bude vedieť aspoň elementárne vcítiť do pozície trestne stíhaného človeka; a to sa sudcom odvolacieho súdu v tomto konaní, žiaľ, nepodarilo, lebo aj oni postavili žalobcu do úlohy púheho objektu, kedy sa stáva iba prostriedkom v rukách štátnej moci (orgánov činných v trestnom konaní), ktorý je potom zameniteľný aj so skutočným zločincom, a tak sa musí podrobovať excesívnym úkonom orgánov činných v trestnom konaní, hoci vo výsledku bol nevinný, čiže aj uznesenie o vznesení obvinenia nemalo byť vôbec vydané. Takéto bezprávie voči ľudskej dôstojnosti musí byť v právnom štáte odškodniteľné“ - konštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 4Cdo/125/2019 z 27.8.2019 a odvolací súd k tomu dopĺňa, že aj keď štát ako žalovaná strana samozrejme háji svoje stanovisko a v každom obdobnom konaní vždy žiada nekompromisne zamietnuť žalobu, opomína brať do úvahy okolnosti konkrétnej veci a aspoň trochu sa vžiť, alebo mať snahu pochopiť situáciu žalobkyne (opísanú v žalobe a v priebehu konania zistenú), v ktorej sa ocitla po nezákonnom rozhodnutí o vznesení obvinenia.

26. Podľa vyššie označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR „Škodu teda treba chápať ako ujmu na chránenom statku, ako je majetok, osoba, alebo iný chránený záujem, pričom najvyššiu mieru ochrany požívajú ľudský život, integrita človeka, ľudská dôstojnosť a sloboda. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie (odvolací súd poznamenáva, že ani žalovanej strane) závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe“.

27. Aj keď zákon č. 514/2003 Z.z. neuvádza žiadnu metodiku výpočtu ani bodové ohodnotenie, na základe ktorého by sa výška priznávanej náhrady súdom určila, je treba určiť túto výšku na základe zákona podľa voľnej úvahy, ktorá však musí byť odôvodnená, musí mať svoje základy v zistenom skutkovom stave, musí sa riadiť úvahou rešpektujúcou vyššie uvedené skutočnosti a určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výška nemajetkovej ujmy by mala korešpondovať aj so životnou úrovňou obyvateľstva ako aj s čiastkami, ktoré sú v tom ktorom štáte vyplácané ako odškodnenie z titulu rôznej ujmy (názor vyslovený Európskym súdom pre ľudské práva).

28. Súd konštatoval, že trestné konanie trvalo viac ako štyri roky, žalobkyňa bola vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní ako osoba podozrivá, obvinená z trestného činu a po celú dobu bola vystavená stresu, úzkosti, frustrácii. Žalobkyňa bola obvinená zo závažnej trestnej činnosti, za ktorú jej hrozil trest vysoký trest odňatia slobody (takisto jej manželovi), preto je prirodzené, že veľké pocity úzkosti a strachu je sprevádzali nielen v súvislosti s jej budúcim osudom ale tie isté pocity ju sprevádzali aj v súvislosti s jej manželom a v nadväznosti na to na budúci osud ich maloletých detí. Celá táto frustrujúca situácia napokon skončila konštatovaním orgánov činných v trestnom konaní, že skutok nebol trestným činom a trestné stíhanie bolo zastavené. Nepochybne celá udalosť mala mimoriadne negatívny dopad na rodinný, pracovný život (zásadný zásah vyvolaný trestným stíhaním predstavoval stratu možnosti podnikať a s tým spojená strata príjmu a následne zníženie životnej úrovne rodiny žalobkyne) ako aj spoločenský život žalobkyne tak, ako to popísala ona a svedkovia. Nemožno opomenúť, že pod negatívny dopad na žalobkyňu sa podpísala okrem finančných, pracovných problémov, problémov s okolím, resp. s tým, ako ju okolie začalo vnímať, aj to, že sa musela vysporiadať so psychickým stavom svojho manžela, ktorý prestal byť oporou rodiny a najmä maloletých detí, ktoré museli navštevovať odbornú lekársku pomoc. K tomu všetkému došlo v dôsledku nezákonného rozhodnutia.

29. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd správne zohľadnil všetky rozhodné okolnosti (body 54-58 odôvodnenia jeho rozhodnutia) a správne ustálil aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy zohľadniac aj iné

hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie (body 65-68 odôvodnenia) s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

30. Súd prvej inštancie sa dopustil nesprávnosti len v spôsobe právneho posúdenia veci, pokiaľ žalobkyni priznal úroky z omeškania aj za omeškanie so zaplatením priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Neuvedomil si pritom, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a že až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo 14.3.2012. Preto odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy zamietol. V ostatných častiach rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

31. Odvolací súd zároveň rozhodol o nároku na náhradu trov celého konania vrátane trov odvolacieho konania. Žalobkyňa bola vo veci, pokiaľ sa týka jej nároku, resp. základu jej nároku úspešná v plnom rozsahu. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ju totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba riešiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté. Otázka nemajetkovej ujmy je potom druhoradá a nadväzujúca. V prejednávanom spore o náhradu nemajetkovej ujmy rozsah úspechu žalobkyne závisel od úvahy súdu, nakoľko súd na základe vlastnej úvahy stanovil rozsah nemajetkovej ujmy, čím bola v konečnom dôsledku znížená suma priznaná žalobkyni. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy v zmysle § 255 ods. 1 CSP je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. Odvolací súd preto žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % (§ 255 ods. 1, § 396 ods. 1, 2 CSP), berúc do úvahy aj to, že v odvolacom konaní mala iba nepatrný neúspech v časti nepriznaných úrokov z omeškania. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy (nie sumy žalovanej).

32. Pokiaľ ide o lehotu na plnenie uloženej peňažnej povinnosti, odvolací súd poznamenáva, že procesná úprava ako hlavné (prioritné) pravidlo určuje, že v prípade povinnosti uloženej súdom je túto povinný subjekt splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Len výnimočne v odôvodnených prípadoch môže súd určiť dlhšiu ako zákonom určenú lehotu na plnenie. Každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú (exkluzívnu) výhodu povinného (dlžníka), ktorá však nesmie neprimerane zasahovať do právoplatne priznaných práv oprávneného (veriteľa). Ten totiž má vždy zaručené právo na uspokojenie priznaných nárokov v narušených súkromnoprávnych vzťahoch. Z tohto hľadiska ide o zabezpečenie a realizáciu práva na súdnu ochranu oprávneného a zákonných záruk na definitívnu nápravu narušeného právneho vzťahu. Uvedená exkluzivita povinného musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci je vhodné určiť, že peňažné plnenie možno uskutočniť v dlhšej lehote. V prejednávanej veci žalovaná nepreukázala, a teda neboli zistené, žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali umožniť jej plnenie v lehote, ktorú navrhovala.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať

pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).